

ILK TURK DEVLETLERİ

Siyasi · Ekonomik · Kulturel Yapı

Osmanlı Öncesi Türk Devletleri

COZUM KILAVUZU

20

TOPLAM SORU

5

BOLUM

3

SORU TIPI

1

Bolum 1 - SIYASI VE SOSYAL YAPI

4 soru

2

Bolum 2 - EKONOMI VE YONETIM

4 soru

3

Bolum 3 - KULTUR, HUKUK VE SANAT

4 soru

4

Bolum 4 - KULTUR VE SANAT

4 soru

5

Bolum 5 - KULTUR, HUKUK VE DIN

4 soru

Murat Hoca · muratvuranlar.com

Her Öğretmene Kolaylık Dileriz

BOLUM 1 - SIYASI VE SOSYAL YAPI**Soru 1 – Cozum****Dogru Cevap: B**

Cozum Yorumu:

Kut, hükümdara kutsal bir mesruiyet saglarken; ayni zamanda hanedandaki her erkege bu hakki tanidigii icin taht kavgalarini kacinilamaz kilmis ve devletlerin ömrünü kisaltmistir. Bu bir 'mesruiyet-istikrar' celiskisidir.

Soru 2 – Cozum**Dogru Cevap: TUZ**

Cozum Yorumu:

'Tuz', yoneten ve yoneten arasindaki hukuki ve ahlaki bagdir. Devletin halki doyurma, halkin ise devlete sadakat gosterme yukumlulugu bu sozlesmeye dayanir; bu da sosyal devlet anlayisinin kokenidir.

Soru 3 – Cozum**Dogru Cevap: B**

Cozum Yorumu:

Bu yetki, kaganin sonsuz bir guce sahip olmadigini, hukukun (tore) ve ortak aclin (kurultay) kagandan daha üstün kabul edildigini gosteren demokratik bir denetim mekanizmasidir.

Soru 4 – Cozum

Cozum Yorumu:

Genis sinirLarin yonetimini kolaylastiran bu federal yapi, merkezi otorite guclu oldugu surece isler. Ancak merkez zayifladiginda, yerel ozekligin kolayca bagimsizliga donusmesi devletin bolunmesini hizlandiran en temel risktir.

BOLUM 2 - EKONOMI VE YONETIM

Soru 5 – Cozum

Dogru Cevap: C

Cozum Yorumu:

Bu durum, egemenligin temsilinde cinsiyetin bir engel olmadigini ve kadinin devletin en ust duzeyindeki karar mekanizmalarinda resmi ve hukuki bir statüye sahip oldugunu kanitlar.

Soru 6 – Cozum

Dogru Cevap: A

Cozum Yorumu:

Topragin devlete ait olmasi, bireylerin toprak uzerinden guc kazanip 'derebeyi' olmasini engellemis; boylece toplumda soylular ve köleler gibi keskin bir sinifsal hiyerarsin dogusunu onlemistir.

Soru 7 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Net bir taht gecis kuralinin olmaması, her kagan olumunde hanedan uyelerini birbirine dusurmus; bu durum enerjinin ic savaslara harcanmasina ve devletlerin cok kısa surede bolunmesine yol acmistir.

Soru 8 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Bu yapı, yargi baglımsizligi ve hukukun ustunlugu prensiplerinin ilkel ama etkili bir versiyonudur. Devlet baskaninin bile toreye (anayasaya) uymasi beklenirdi.

BOLUM 3 - KULTUR, HUKUK VE SANAT

Soru 9 – Cozum

Dogru Cevap: C

Cozum Yorumu:

Turklerin 'dusmanimin dusmanı dostumdur' mantığıyla hareket etmesi, son derece pragmatik ve dinamik bir diplomasi yetenegine sahip olduklarını, kuresel ticareti kontrol etmek için esnek ittifaklar kurduklarını gösterir.

Soru 10 – Cozum

Dogru Cevap: C

Cozum Yorumu:

Hazineden sorumlu gorevlilerin ve resmi odeme araclarinin varligi, ekonominin artik basit bir takastan oteye gectigini, kayitli ve kurumsallasmis bir mali sistemin kurulduğunu gösterir.

Soru 11 – Cozum

Dogru Cevap: A

Cozum Yorumu:

Yerlesik hayat mimari ve bilimde buyuk ilerleme saglasa da, Maniheizm'in pasifist ogretileri, binlerce yillik 'ordu-millet' ruhunun ve bozkirin getirdigi savascllik yeteneklerinin korelmesine neden olmuştur.

Soru 12 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Onlu sistem, sadece savas birimi degil; ayni zamanda vergi toplama, nufus sayimi ve asayis gibi idari gorevlerin de hiyerarsik bir duzen icinde yapilmasini saglayan bir devlet teskilatlanma modelidir.

BOLUM 4 - KULTUR VE SANAT

Soru 13 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Her bireyin potansiyel bir asker olmasi, Turk toplumunda topyekun savunma refleksini gelistirmistir. Bu durum, 'ayricalkli bir asker sinifi' yerine 'savasci bir halk' profilinin olusmasini saglamistir.

Soru 14 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Bu, 'hukukun ustunlugu' ilkesinin tarihsel bir yansimasidir. Kagan, devleti yonetirken geleneksel hukuk normlari olan Tore'ye sadik kalmak zorundaydi; aksi halde mesruiyetini kaybedebilirdi.

Soru 15 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Bu ifade, Kut inancinin bir disavurumdur. Hukumdar yetkiyi ilahi bir kaynaktan (Tanri) alir; ancak bu onu bir 'Tanri-Kral' yapmaz, sadece ilahi bir gorevle donatilmis adil bir yonetici yapar.

Soru 16 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Hayvan uslubu, sadece bir sUle me degil; dogadaki yasam mucadelesinin, gucun ve hizin sanata aktarilmis halidir. Gocebe ruhunun dinamizmi bu motiflerde somutlasmistir.

BOLUM 5 - KULTUR, HUKUK VE DIN

Soru 17 – Cozum

Cozum Yorumu:

Yug torenleri, boyları ve aileleri bir araya getirerek toplumsal bagi guclendirmis; Sagular ise ölen kahramanın erdemlerini anlatarak toplumsal degerlerin yeni nesillere aktarilmasini saglamistir.

Soru 18 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Yerlesik yasam ve yogun ticaret, sozlu gelenegin yanina 'kanitlanabilir hukuk' ihtiyacini getirmistir. Bu, Turk hukukunun modern anlamda mulkiyet ve ticaret kanunlarına dogru evrildigini gosterir.

Soru 19 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Odul ve ceza mekanizmasi, kisinin dunyadaki eylemlerinden sorumlu oldugu bilincini pekistirmis; adaletli ve erdemli bir hayat yasamanin dini bir karsiliginin oldugunu gostermistir.

Soru 20 – Cozum

Dogru Cevap: B

Cozum Yorumu:

Uygurlarda sanat, dini yaymanin ve ogretileri somutlastirmanin bir yolu olmustur. Tapinak duvarlari ve el yazmalari, yeni inanclarin estetik bir dille topluma aktarilmasini saglamistir.